

11/10-44.

DETTE ER LONDON
N-nn. HJEMMEFRONTEN N-nn.

S L U T T P A A F A N G E T R A N S P O K Y -
M N T I L T Y S K L A N D .

Det er neppe noen begivenhet under hele okkupasjonen som har rystet oss sterkere enn katastrofen med "Westfalen", som forliste paa svenskekysten den 8. september. Om bord var 50 norske politiske fanger. 45 nordmenn omkom, bare 5 blev reddet.

Denne begivenhet blir ikke mindre rystende naar man tenker paa de perspektiver som har aapnet seg med hensyn til tyskernes planer med de politiske fanger i Norge. Hvorfor sender tyskerne norske politiske fanger til Tyskland i en tid da hver kubikkmeter tonnasje trenges til militære formaal?

Det er i løpet av vaaren og sommeren gaatt paafallende mange fangetransporter til Tyskland. Noen militær begrunnelse for disse transportene eksisterer ikke overhodet. All transitt gjennem Sverige er stoppet baade naar det gjelder tyske tropper, tyske sivile og tysk materiell. Det er slutt paa "hesteskotrafokken" gjennem Sverige fra Storli n til Narvik.

Tyskernes behov for tonnasje til rent militær formaal er derfor større enn noensinne. Samtidig blir deres  isponible tonnasje gradvis og sikkert redusert ved de tallrike allierte ubaat- og flyangrepene mot tyske konvoyer paa svenskekysten.

Transportene av norske politiske fanger til Tyskland kan derfor bare ha en forklaring: TYSKERNE SAMLER GISLER, og bruker dem som gisler underveis. Himmler, hans ss-tropper og haus gestapo setter seg ut over de militære hensyn. For dem gjelder det ikke Jenger aa vinne krigen. For dem spiller det heller ingen rolle om nye ugjerninger føyes til dem som allerede er begaatt. De vet at deres skjebne er besegket i samme øyeblikk Tysklands nederlag er militært fullbyrdet. Nest mulig kaos og forvirring, gjerne borgerbegerkrig for den saks skyld, det er hvad disse historiens største banditter spekulerer i.

Det sitter idag ca. 8000 nordmenn fengslet i Tyskland. Derav er omkring 6000 politiske fanger. I Norge sitter andre tusener i tyske konsentrasjonsleirer. Hvad vil deres skjebne bli i det øyeblikk Tyskland bryter sammen? Det er uhyggelig alvorlig og brennende spørsmaal for oss nordmenn idag.

Vaar frihetskamp har krevet mange og st re ofre. De som er falt i kampen, og de som sitter i de tyske konsentrasjonsleirene er dem som har ofret og lidt mest for vaar felles sak. Hver enkelt av oss staar i den dypeste gjeld til dem, hvert overgrep mot dem er i virkeligheten et overgrep mot oss alle og mot vaart land. Vi vet at vaart land er ikke fritt f r den dag ALLE politiske fanger har faat sin frihet igjen.

DET MAA IKKE SKJE at de som ennu er i Norge nu i krigens siste fase deporteres til Tyskland for aa brukes som brikker i Himmlers "fredsforberedelser". Vi vil ikke vike tilbake for aa bruke alle de midler vi raar over for aa hindre at dette skjer. Og vi skal sørge for at enhver tysker som er medskyldig i disse krigs forbrytelser skal bli trukket til ansvar.

Alle normenn staar samlet om dette kravet: INGEN FLERE FANGER SKAL SENDES UT AV LANDET. DET MAA BLI SLUTT PAA FANGETRANSPORTENE TIL TYSKLAND.

Vaart kommentar. Da vi ble gjort kjent med "Westfalen" katastrofen utenfor svenskekysten 8. spt. skrev vi at "vi haapet Hjemmefronten visste aa gi det rette svar paa den nye voldshandlingen". DET HAAPER VI FREMDELES. Uavhengig av oss - vaar "lapp"rekker ikke langt - ser vi nu at flere av osloavisene er inne paa de samme krav om at DET NU MAA BLI STOPP PAA DE TYSKE SLAVETRANSPORTENE FRA NORGE. Kravet som reises er sikkert enstemmig over hele landet, og vi slutter oss til den formuleringen som vi har gjengitt ovenfor fra en osloavis. Ogsaa her fra distriktet og byen sitter mange paa Grini, Falstad og Vollan og andre steder. Falstadfangene er nu sendt sørover til Grini og derfra kan veien videre gaa til Tyskland. DET MAA IKKE SKJE. INGEN FLERE FANGER SKAL SENDES UT AV LANDET.

For det annet, rekkefølgen sør ikke noe om hvad vi anser for viktigst, er "D.e.L." en anonym medarbeider for alle organiserte grupper i vaart distrikt, om de finnes, ~~sæx~~ der de finnes. Derfor bringer vi navn og signalment paa f. eks. angivere og provokatører, ikke BARE - som folk misforstaar for aa sikre oss selv og eksistensen av vaar lille "lapp". Derfor bringer vi ogsaa meldinger om arrestasjoner og rassiaer utover landet og meldinger om sabotasje, gisseltaging etc. I det hele: Nytt fra det aktivt kjempende Norge. Vær oppmerksom ogsaa paa en ting til: All underjordisk virksomhet som ikke daglig syns, er like viktig, ja, VIKTIGERE enn det som skjer ovenpaa, enn for eks. vaart pressetiltak. Vaar oppgave er aa bibringe folk disiplin og spre alle meldinger som kan ha interesse for underjordiske grupper vi er avskaaret fra aa være i kontakt med. Vi ber derfor folk: Les alt - ikke bare "nyhetene" med samme interesse og større forstaaelse enn før. TA ALT VI BRINGER ALVORLIG. "Ingenting skjer her", JO, ALT KAN SKJE. Vær aktiv i din parolebewissthet. Det gjelder DEG, INNRETT DEG EFTER HJEMMEFONTENS ANVISNINGER OG EFTER ANVISNINGER FRA HARENS OVERKOMMANDO I LONDON. VAR "ILLEGAL" I DIN FORSIKTIGHET, OG I DIN VILJE TIL INNSATS. Vær oppmerksom paa at vi ikke bringer deg nyheter forat du skal være "Orientert", MEN FOR AT DU SKAL VÆRE MED.

Fra Hjemmefrontens Ledelse:

Vaart hemmelige vaaben.

Tyskerne truer stadiig med sine hemmelige vaaben, som de skal sette inn i den siste avgjørende kamp, naar nøden er størst. Vi har ogsaa et slikt vaaben, et vaaben som vi kan forsikre er effektivt og som vi ikke vil betenke oss paa aa bruke naar situasjonen krever det. Bruken av vaart hemmelige vaaben kan imidlertid ikke improviseres, den maa forberedes i sinnene og paa annen maate. Det er derfor nødvendig at kvinne som mann gjør seg fortrolig med at det da kreves innsats av hver enkelt. Allerede naa skal det gis endel raad og avisninger: 1) Signalet til aksjon blir i tilfelle gitt av Hjemmefrontens Ledelse. 2) Ordren utsendes gjennom den frie presse og over London Radio. 3) Ingen maa la seg rive med i aksjone som ikke er satt i verk av Hjemmefrontens Ledelse.... Spontane enkeltaksjoner har ingen sjangse til aa kunne føres til en heldig slutt, men vil bare bringe nød og ulykke. Vær paa vakt overfor nazistiske provokasjoner. I Oslo blev det saaledes for en tid siden gjort et forsøk paa aa sette igang generalstønik i provokatorisk hensikt. Skal aksjonen faa den nødvendige slagkraft, maa den omfatte alle, baade aands- og kroppsarbeidere, sjefer som underordne de De faa unntak som maa gjøres, vil det senere bli gjort rede for. Med sikte paa de vanskelige forsyningsforhold som kan oppstaa, er det ogsaa tidligere raadet til aa sørge for, saavidt mulig, aa ha mat i huset. Vi vet det er vanskelig, saa smaatt det er med mat fra før, men litt maatte kunne gjøres. Særlig maa familier med spebarn søke aa ha litt tørrmelk eller hermetisk melk i huset. De som maaatte ha denslags, maa vise sin samfundsaand og overlate dette til familier med spebarn. I en kritisk ~~tid~~ situasjon kan tilførslene av vann, gass og elektrisitet bli avstengt. Man bør derfor ogsaa paa andre maater forberede seg. Forberedelsene bør gjennomføres uten unsødig utsettelse, da en aksjon kan bli paakrevet naarsomhelst. En aksjon av slikt omfang vil ikke bli brukt uten nødvendighet, men krever vaare interesser eller vaar ære som folk det, saa baade kan og vil den bli satt i verk.

DA KREVES AV HVER NORDMANN AT HAN FØLGER PARCIEN. DEN SOM SVIKTER, VIL FOR ALLTID BLI MERKET.

Tysk raaskap paa Hønefoss. Det er kommet inn endel nye meldinger fra unntagelsestilstanden paa Hønefoss. De fem som blev skutt var: redaktør Kaare Filseth, Knudsen og ter yngre menn, Hallum, Haarstad og Helseth, den siste var sønn av den tidligere redaktør av Ringerikes Blad. Filseth fikk først et skudd i maven og blev liggende og jamte seg. Tyskerne kom da tilbake og drepte ham med to nye skudd. Knudsen blev drept paa gaardsplassen sin. En av de andre, en visergutt, blev skutt paa vei til sitt arbeide, og en mistet livet da han inne fra byens apotek kikket ut gjennem vinduet for aa se hvad som foregikk paa gaten. 300 personer blev arrestert, av disse mange gaardbrukere.

VAAR OPPGAVE. Da vi tidlig i sommer -overfor kravet om paalitelige front-nyheter som den skede militære aktivitet ved invasjonen i Fr. førte med seg - fant aa maatte legge vaar nyhetstjeneste om og i størst mulig utstrekning ofre oss for de rene frontmeldinger, saa var det likevel ikke vaar hensikt aa bryte med det som vi fremdeles ser som vaar vesentligste oppgave: Bringe Hjemmefrontparoler og Hjemmefrontnytt. "Den politiske kampperioden paa Hjemmefronten er over ", skrev vi. Legg merke til at vi skrev den politiske kampperioden. "Hjemmefronten er gaatt inn i den aktive, militære fase av krigsen", skrev vi videre. Dette har vist seg aa være korrekt. Som politisk svindel er ns for lengst avslørt og slaatt ut, men "partiet" er fremdeles en del av det terroristiske angiversystemet tyskerne benytter seg av i sin militære og økonomiske okkupasjon av landet. Kampen fortsetter, i andre former, i haardere og mere krevende former.

Det maa folk være oppmerksom paa. I den senere tid har en viss kritikk naadd oss fordi vi "ofrer plass paa angivere og paroler". "D.e.L." skulle ofre seg for rene frontmeldinger, helst uten kommentarer, faar vi høre. Vi tar gjerne imot kritikk og taaler kritikk, men vi finner - i den nervetiden vi igjen er inne i- aa maatte komme med en liten redegjørelse for de retningslinjer vi handler etter og som vi har inntrykk av at heile den frie norske presse handler etter i denne tiden. Vi anser selvsagt den militære nyhetsformidlingen som vesentlig. Folk bør faa vite den sannheten om krigsutviklingen som de tysk-krevne "legale" avisene ikke kan ~~kan~~ bringe. Spredningen av solide nyheter har vært "D.e.L."s hensikt, og vi ber publikum om forstaelse om vi ikke alltid har kunnet bringe dem saa fullstendig i kvaantitet som ønskelig. VI GJØR VAART PESTE. Og det vi bringer, er i hvert fall solid og korrekt som det er solid og korrekt naar det leses fra L. og andre allierte stasjoner. Vaare kommentarer søker aa fylle ut tomrummet i et tørt referat med inntrykk fra kronikker, avisartikler, proklamasjoner etc. i ogsaa andre sendinger enn de norske, f. eks. svenske, danske, tyske og "homeservice"-sendinger fra L. Vi som lytter, blir paa en maate orientert ikke bare av det en Kiran leser opp, men ogsaa av plasseringen av de enkelte meldinger i nyhetstjenesten, av "touen" i frontkorrespondanser osv. Det er ikke plass aa ~~kan~~ ta frem eksempler.

MEN vi har heile tiden vært oppmerksom paa faren ved at byen her bare blev forsynt med "nyheter". Jaget etter "nyheter" er blitt et uttrykk for slitte nerver, angstfull, utsaalmodig venting paa at stadig noe skal skje PAA FRONTENE UTE. Det er nyheter for nervenes og den gode sovns, for nyhetenes egen skyld. Vi forstaar dette, som vi selv lir under det utsaalelige trykk av $4\frac{1}{2}$ aars okkupasjon. Men vi vil samtidig at folk som oss skal forsta "faren" i det. ~~XIX~~ VAAR DEL AV KAMPEREN GIIMMES. Her er vi ved kjernen av vaar oppgave med nyhetsformidlingen. Den skal stimulere Hjemmefrontens aktive elementer, den skal bestandig minne oss om at vaart land er i krig, at krigsen kan komme hit, at vi ikke er "nøytrale", samelige iakttagere til det som foregaar ute, til "nyhetshørespillet" paa trykk eller mundtlig gjengitt.

VII ER SELV AKTØRER. Vaart land er inne i den vanskeligste perioden av Hjemmefrontkampen, VI MAA FORBEREDE OSS PAA ØKUT INNSATS EFTER ØKEDE KRAV TIL OSS FRA HJEMMEFRONTLEDELSEN. Vi maa videre forberede oss paa freden og en meget vanskelig efterkrigsperiode.

Okkupasjons-slitne, men med sinnene levende, hjertene fylt av hellig vrede over løgn og usselhet og RETTSLOSE OVERGREP SOM GISSELDEPOTASJON OG TERROR, men fylt av glede over vaart felles maal : NORGE FRITT, slik gaar vi til de oppgaver som blir stillet oss. Vent ikke bestandig at Hjemmefrontledelsen skal gi deg "en parole" for din holdning og din innsats. Still krav til deg selv og gi deg selv oppgaver etter dine muligheter og evner, dersom du fra før staar passiv til kampen.

Vi har bragt Hjemmefrontparolene. Vaart inntrykk er at de leses etter nyhetene, i forbifarten. De skal leses sammen med nyhetene, de er kommunike fra eller DAGSORDRE FOR VAAR KAMP og vi bringer dem til publikums kjennskap som vi gjør publikum kjent med Eisenhovers apeller til soldaterne ut. Dersom ikke parolene folges, anser vi den vesentligste del av vaar oppgave som mislykket. Vi vil engang maatte staa til regnskap for om vi ikke klarte aa bibringe folk den forstaelsen.

Historien om "Westfalens" forlis.

Etter det som er framkommet i svenske aviser er det nå mulig å gi en utförlig berättning om "Westfalen"s forlis. Det var en torsdag morgen, den 7. september. "Westfalen" av Bremen forlot Oslo med kurs for Tyskland. Ombord var 287 mann, derav 20-30 tyske desertörer og 50 norske politiske fanger. Av de norske fangene var ca. 20 fra Möllergrt. 19, resten fra Grini. För skipet forlot Oslo ble fangene stuet sammen i bunnen av skipet, i propellergangen. Det var akurat passe nok till att de kunne sitte, men om natten när de skulle sova var det vanskeligare å få plass till å strekka ut bena. En liten lampe ga ett svakt halvljus i rummet och en stripa dagsljus falt inn gjennom en halvluke ved toppen av trappen.

Sterningen bland fangene var rolig och optimistisk och för många av dem var det simpelthen en upplevelse att få trecka frisk, härlig sjöluft igjen. De fick vara på dekk en times tid om dagen och de fyrde sig över att se igjen åsene, holmarna och skjärarna i Oslofjorden.

Fredag morgon ved halv 11-tiden hørte de plutselig et smell midtskips og lyset gikk plutselig. De ble rolig sittende, men et par minutter senere hørte de et nytt, kraftigere smell og de tenkte at det var best å komme seg på dekk. Det var ikke antydning til panikk bland dem, en etter en gikk de opp de fire steile trappene til dekk. Det er på det rene at alle fangene rakk å komme på dekk. Der var det imidlertid bare panikk, befalet ga ingen ordrer, enhver prövde bare å redde seg selv. Det er ingen tvil om at de fleste ville blitt reddet hadde det vært sjöfolk ombord.

I mellomtiden er det blåst opp kraftig och stormen øket stadig. Da de kom opp på dekk, gikk bølgene höye som hus och skipet rullet faretruende i sjöarna. En del av nordmennene hoppet over bord och kom seg upp på noen Redningsflåtar. Syv nordmenn fikk tak i livbåt och gikk opp i den. Da var det Heinze, den beryktede böddelen fra Statsarkivet i Kristiansand kom bort til dem med hevet revolver och beordret dem ut av livbåten. Uten et ord gikk de ut och Heinze og endel andre tyskare klöv opp i den. Det ble imidlertid den siste ugjerning disses tyskare rakk å begå: noen minutter senere brakk "Westfalen" i to och livbåten med tyskarna ble trukket med i dragsuget.

Den siste delen av berättningen stammer från de som blev redde. Det var syv nordmän som kom seg upp på en flåte. Et par små padlarar var surret fast till flåten och det var disses som blev deras redning. Ved hjälp av åren klarte de att holde flåten noenlunde stö i den voldsomme sjön. De drev omkring i ett par timer. En gång kom en svensk jager upp lite i närheten av dem, men kunde inte ta dem upp. Sjön gick rett på Pater Noster fyret ut för Marstrand. Fyret ligger på en liten holme och runt omkring är det tallrike brott. De drev rett på brenningarna och trodde de här hadde liten sjanse till att klara sig. Flåten ble båret på en bølge rett over brottene, gikk runt och alle ombord gikk i sjön. Fem av dem klarte att komma seg upp på flåten igjen då de kom inn på smulere vann. Da hade de mistt åren, men en av dem klarte att få tak i den ene. En annan av dem hoppet över bord igjen och svömde efter den andre. Som ved ett under klarte han att komma upp på flåten igjen. De så nu ganska lyst på situasjonen. Det var mange mil til land, men de bestemte att vara optimistisk till att sette kurs rett innover - tiltross för att den skröpeliga flåten hvert ögonblick truet med att gå under. Det var ett hull i seilduken så den lå dypt i vannet, og to av nordmennene var så utmattet att de andre måtte ta tak i dem för att holde hodene over vannet.

Etter att de hade varit 6 timmar i sjön, dukket det upp en svensk losbåt som tog dem alla ombord. Den ene av dem dog på väg till Marstrand av överansträngelse och en annan av dem var fullständigt som livlös då de kom in till Marstrand. Men efter tre timers opplivningsförsök kom han till liv igjen.

I Marstrand ble de reddede nordmenn innkvartert hos den norske visekonsulen og hele Marstrands befolkning var på benene för att hilse dem velkommen till livet och friheten igjen. Blomster och konfekt och telegrammer strömmet in till dem. Den femte av nordmennene som blev redde kom in till Göteborg. Han hade klart att komma seg ombord en livbåt med tyskare. Da disses oppdaget att han var nordmann, ville de ha ham över bord igjen. Han föreslo att de heller skulle kasta över bord noe av den bagasjen de hade fått med sig. Under diskusjonen dukket imidlertid en svensk jager upp och de fick inte in.

verksette sin trussel.

Historien om "Westfalen"s forlis viser i et glint den tyske mentaliteten: Redde seg den som kan, var tyskernes parole.

Det vil nok også bli parolen når det synkende skip som heter Stor-Tyskland går under.

Enestående sørgedemonstrasjon i Kristiansand S.

I Kristiansand har det nylig vært holdt to enestående sør-gedemonstrasjoner som har samlet hele byens befolkning i en verdig og mektig protest mot gestapoterroren, - og samtidig den mest höytidelige og stor stilte hyldest til de patrioter som ble sendt idøden av tyskerne ved "Westfalen"s forlis.

Kristiansand er en av de norske byer hvor gestapo har hjerjet mest. Statsarkivets store, nye bygning som gestapo har tatt til hovedkontor, er blitt torturkammer. En av de mest sadistiske gestapobödler, Leppiki, har her praktisert alle torturens frykteligste metoder på de fanger han fikk i sin vold. Hundreder av byens og distriktets bra folk er enten arrestert, fengslet, deportert eller flyktet. Noen er også slutt.

Det var derfor ikke så merkelig at det blant ofrene ved "Westfalen"s forlis var ikke mindre enn 6 fra Kristiansand. Men en virkelig selsom hendelse var det som gjorde at en av dem, Th. Hultmann, kunne begraves i fødebyen få dager etter ulykken. Han hadde en sommerhytte i nabobygden Søgne, og var godt kjent der, bl. a. bodde det i nærheten en fisker som var hans venn. En 4-5 dager etter ulykken var denne fiskeren alene ute i sin båt på fiske ikke langt fra hytta. Han fikk se et lik som lå og drev i vannet og fikk tak i det. Men hvem kan beskrive hans følelser da han fikk se at det nettopp var liket av hans gode venn Hultmann, som var båret av havets strømmer hjem til Norge og like inn til sin egen elskede hytte. Den ensomme fisker blottet sit hode og slo korsets tegn- og han husket noen ord om at "Fans veie er uranskakelige". Denne underlige begivenhet lyder jo nesten som en legende av Selma Lagerlöf- og dog er det bare den nakne virkelighet.

Den døde ble nå bragt til Kristiansand- og så ble det en begravelse som byen alldri har sett maken til. Sørgetoget strakte seg tver gjennem hele byen og talte tusener. En verdigere hyldest ha ingen by git en tapper sønn. To dager etter holdtes det en minnegudstjeneste over de 5 andre omkomne. Den var henlagt til gravkapellet på kirkegården, men kapellet ble helt borte i den uoverskuelige menneskemasse som hadde samlet seg på kirkegården. En mer gripende og stemningsmettet sørgestund har Kristiansand alldri opplevd. --

Siste Nytt. Churchill og Eden er kommet til Moskva, der Shurchill hadde den første samtale med Marskalk Stalin mandagkveld. B.B.C, medarbeideren Wænterdr telegraferer fra Moskva at det rår en tillitsfuld stemning der, det mindes om at de tidligere konferanser har blitt etterfulgt av store begivenheter. Det som følger etter denne konferansen menes å bli Tysklands fullstendige nederlag. Russiske styrker har fra Siaulid støtt frem til kysten og står bare 2 mil fra Memel. Tyske motangrep Narew slått tilbake. Over den 160 km. brede front fortsetter fremgangen i Ungarn der det meldes at det tysk-ungarske forsvaret er brutt sammen. Der er tatt 8000 fanger og tropper står bare 80 km. fra Budapest. En Ankaramelding sier det er brutt ut generalstreik over hele Ungarn. Ringen om Aachen er lukket. Et ultimatum om overgivelse er sendt dentyske kommandanten. Svar skal avgis idag (onsdag). Det meldes om fremgang for de landsatte styrker bak de tyske linjér ved Schaldemunningen. Telefonforbindelsen mellom Berlin og Stockholm har vært brutt siden søndag. Det vites ikke noe om hvad årsaken er.

11/10.44.